

**UCHWAŁA NR XXXIV/301/2021
RADY GMINY FRYSZTAK
z dnia 21 grudnia 2021 roku**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2022-2024.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.),

Rada Gminy Frysztak uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Frysztak.

§ 3.

Nadzór nad realizacją uchwały powierza się Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych Rady Gminy Frysztak.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2022-2024

1. WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Frysztak w latach 2019-2021.

Program koresponduje z treścią preambuły do ww. ustawy, która brzmi: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

W świetle przepisów przedmiotowej ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy służb publicznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Dlatego też głównym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin z dziećmi z terenu gminy Frysztak przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, których oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, niepotrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązania występujących problemów oraz niepotrafiącą przezwyciężyć pojawiających się sytuacji

kryzysowych. Rozwiązaniem jest wsparcie rodziny w odtworzeniu właściwych relacji w rodzinie oraz przywrócenie zdolności do wypełniania ról społecznych. Działania gminy powinny być przede wszystkim skierowane na profilaktykę i wszechstronną pomoc rodzinie w kryzysie.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, a celem podejmowanych działań powinno być wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Poza ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Program uwzględnia regulacje ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.), ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.) i ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 ze zm.).

2. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO I GŁÓWNE PROBLEMY RODZINY

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Frysztaku obejmuje swoim wsparciem rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. W 2020 roku Ośrodek objął wsparciem w postaci świadczeń udzielanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej 340 rodzin z terenu gminy Frysztak, w których przebywało 1.052 osoby (co stanowi 10,1 % ogółu mieszkańców Gminy). Adresatami wsparcia socjalnego są najczęściej rodziny cierpiące niedostatek z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby, a także rodziny niewydolne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rodziny dotknięte przemocą i uzależnieniami.

Tabela. Powody przyznawania pomocy społecznej dla mieszkańców gminy Frysztak w latach 2018-2020.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2018	2019	2020
Długotrwała lub ciężka choroba	188	198	162
Bezrobocie	148	137	126
Ubóstwo	168	145	125
Niepełnosprawność	127	121	102
Potrzeba ochrony macierzyństwa	48	49	44
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	34	32	31
Alkoholizm	28	29	24
Przemoc w rodzinie	4	8	10

Źródło: GOPS we Frysztaku

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wiąże się bezpośrednio z zaburzeniami funkcjonowania rodziny. Funkcja opiekuńcza rodziny polega przede wszystkim na zapewnieniu warunków (w tym także materialno-ekonomicznych) do właściwego rozwoju psychofizycznego. Funkcja ta jest zasadniczo powiązana z wszystkimi podstawowymi funkcjami rodziny, jednak w pedagogice najczęściej łączy się ją z funkcją wychowawczą, zwracając uwagę na istniejące między tymi funkcjami silne związki. Wychowanie w rodzinie to proces wdrażania dziecka do życia w społeczeństwie, wpajania mu obowiązujących norm i zasad. Proces ten pierwotnie odbywa się jedynie w środowisku rodzinnym, później uzupełniany jest przez szkołę i inne instytucje wychowawcze, pod których opiekę oddawane jest dziecko.

Problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach są bardzo często wynikiem innych negatywnych zjawisk w funkcjonowaniu rodziny, m.in. alkoholizmu rodziców, przemocy, niedojrzałego rodzicielstwa, niezaradności życiowej, choroby psychicznej rodzica ograniczającej możliwości właściwej opieki i wychowania dziecka itp.

W wielu przypadkach zjawiska negatywne kumulują się w rodzinach. Rodziny dysfunkcyjne nie są w stanie zapewnić dzieciom właściwych warunków rozwoju, w konsekwencji dzieci

umieszczane są poza rodziną – w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, czy rodzinach zastępczych.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowi jedną z podstawowych przesłanek uzasadniających udzielanie rodzinom z dziećmi wsparcia społecznego.

Wczesne macierzyństwo

Współcześnie znacznie przesunął się wiek zawierania małżeństw i rodzenia pierwszego dziecka. Wiąże się to ściśle z wydłużeniem procesu edukacji, zmianą mentalności, a także zmianą roli kobiet w rodzinach. W związku z aktywnością zawodową kobiety decydują się w pierwszej kolejności na zdobycie wykształcenia i pracy, coraz rzadziej rodzą więc dzieci w bardzo młodym wieku. Pomimo obniżenia się wieku inicjacji seksualnej, zwiększyła się znacząco świadomość młodego pokolenia na temat metod antykoncepcyjnych.

Problem wczesnego macierzyństwa boleśnie dotyka szczególnie młode dziewczyny z rodzin niewydolnych wychowawczo, jak również wychowanki placówek pieczy zastępczej. Niedojrzałość, brak umiejętności wychowawczych, brak zaplecza finansowego, jak również brak wsparcia ze strony partnera i rodziny mogą stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa i właściwego wychowania dziecka. Młode matki otoczone powinny być szczególnym wsparciem (w postaci zapewnienia schronienia, pomocy prawnej, psychologicznej i edukacyjnej).

Ubóstwo

Stanowi ono jedną z przesłanek do udzielenia pomocy wymienionych w ustawie o pomocy społecznej. Ustawodawca niejako zrównał ubóstwo ze spełnieniem kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pomocy społecznej. Problem ten związany jest więc ściśle z problemami finansowymi, z jakimi borykają się rodziny, w tym także wychowujące się w nich dzieci. Podstawowymi korelatami biedy są w naszym społeczeństwie brak dochodów z pracy zarobkowej (utrzymywanie się ze świadczeń społecznych innych niż emerytury), posiadanie liczego potomstwa, brak jednego z rodziców (rodziny niepełne).

Ubóstwo wiąże się ściśle z brakiem możliwości zaspokajania przez rodzinę podstawowych potrzeb życiowych swoich członków – przede wszystkim tych związanych z zapewnieniem odpowiedniego wyżywienia, odzieży, mieszkania. Brak zaspokojenia elementarnych potrzeb dzieci w ekstremalnych sytuacjach stanowić może zagrożenie dla ich życia i zdrowia, a w konsekwencji prowadzić do umieszczenia dzieci poza rodziną.

Bezrobocie

Bezrobotnym jest osoba nieposiadająca zatrudnienia i niepodjemująca innej pracy zarobkowej. Poziom bezrobocia definiowany jest w postaci tzw. stopy bezrobocia, która stanowi stosunek liczby osób bezrobotnych, do liczby ludności aktywnej ekonomicznie.

Stopa bezrobocia na koniec 2020 r. wynosiła w powiecie strzyżowskim 14,2 %, w województwie podkarpackim 8,8 %, na terenie całego kraju 5,8 %.

Bezrobocie na terenie gminy Frysztak – mimo wyraźnej tendencji spadkowej w skali całego kraju – w dalszym ciągu znajduje się na bardzo wysokim poziomie 707 osób zarejestrowanych w urzędzie pracy na dzień 31 grudnia 2020 r. Są to w większości osoby bez prawa do zasiłku i znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy ze względu na długotrwały okres przebywania w rejestrze bezrobotnych, zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Przemoc w rodzinie

Jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców, doznane urazy, krzywdy psychiczne i fizyczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym dziecka krzywdzonego mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresje, próby samobójcze, większa skłonność do sięgania po alkohol czy środki psychoaktywne. Ponadto, osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe częściej wykazują skłonność do stosowania przemocy wobec swoich dzieci, powielając przemocowe zachowania rodziców.

Alkoholizm

W związku z nadużywaniem alkoholu w rodzinach pojawia się szereg innych poważnych problemów. Nadużywanie alkoholu powoduje bardzo duże spustoszenia w organizmie osoby uzależnionej od alkoholu, ale także stanowi poważny problem społeczny. Bardzo często jest przyczyną rozpadu rodzin, demoralizacji, zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych, zagrożenia zdrowia i życia małoletnich dzieci, przemocy w stosunku do dzieci i partnerów.

Praca socjalna bardzo często dotyczy rodzin, w których występuje problem alkoholowy. W dążeniu do rozwiązania tej kwestii Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Frysztaku ściśle współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na terenie gminy Frysztak prowadzony jest program profilaktyczny zmierzający do ograniczenia problemu nadużywania alkoholu.

Pojęcie rodziny dysfunkcyjnej

Rodzina dysfunkcyjna to taka, w której występuje brak lub niedostatek zaspokajania potrzeb, a dodatkowo niespełnione są przypisane jej funkcje. W rodzinie dysfunkcyjnej zaburzone są na rozmaite sposoby więzi pomiędzy poszczególnymi członkami – od rozluźnienia więzi uczuciowych, poprzez obojętność emocjonalną między rodzicami czy rodzicami i dzieckiem, aż do zaniku więzi emocjonalnych, przechodzącego często do negatywnych i wrogich stosunków emocjonalnych w rodzinie.

Zerwane bądź zaburzone relacje rodzinne mogą mieć istotny wpływ na dzieci wychowujące się w danej rodzinie. W sytuacji kiedy relacje pomiędzy członkami rodziny są trwale zaburzone i rzutują na samopoczucie psychiczne oraz fizyczne zarówno rodziców, jak i dzieci, mówić można o rodzinie dysfunkcyjnej. Warto zwrócić uwagę, że w zasadzie w każdej rodzinie występować mogą pewne nieprawidłowości dotyczące życia rodzinnego czy postaw i zachowań rodzicielskich. Kiedy jednak w codziennym życiu owe nieprzyjemne sytuacje nasilają się, a towarzyszy im dodatkowo osłabienie bądź całkowity rozpad więzi emocjonalnych, można wtedy mówić o tym, że rodzina nie spełnia odpowiednich sobie funkcji, osłabiając zachowania opiekuńczo-wychowawcze i socjalizacyjne, zbliżając się do stania się rodziną dysfunkcyjną.

Wychowywanie się w rodzinie, w której relacje rodzinne są nieprawidłowe lub które w zasadzie nie istnieją, nie pozostaje bez wpływu na rozwój jednostek, a także ich funkcjonowanie – zarówno w dzieciństwie, jak i w dorosłości. Konsekwencje tego rodzaju doświadczeń życiowych ujawniać się mogą w zasadzie w każdej sferze funkcjonowania człowieka – fizycznej, psychicznej (emocjonalnej), intelektualnej czy społecznej. Odczuwanie ciągłego zagrożenia czy niepewności w środowisku rodzinnym kształtować może u dzieci postawę lękową, a nawet wrogą wobec otoczenia, co wpływa na izolację jednostki. Może działać tak, że trudno jest dziecku odnaleźć swoje miejsce w grupie rówieśniczej, ponieważ nabyte wzorce komunikacji nie są zbieżne z tymi, które posiadają inne dzieci. Dodatkowo pojawić się może obniżenie poczucia własnej wartości, trudność w nawiązywaniu relacji społecznych. Istnieje także ryzyko wchodzenia w relacje nierówne, opierające się na przykład na dominacji i władzy, podobnie jak w domu rodzinnym. Przejawiać się to może w brutalności i stosowaniu przemocy wobec słabszych. Pojawiać się mogą także zachowania aspołeczne, będące przyczyną dla wykluczenia z grup rówieśniczych. Wychowywanie się w środowiskach dysfunkcyjnych prowadzić może także do generowania postaw podobnych do tych, które znane są jednostce z dzieciństwa – a więc agresji czy też zażywania substancji psychoaktywnych jako jedynych znanych sposobów na radzenie sobie ze stresem, napięciem

czy konfliktem. Dodatkowo należy pamiętać, że wychowywanie się w środowisku niesprzyjającym zaspokajaniu rozmaitych potrzeb może mieć także negatywny wpływ na rozwój sfer intelektualnych. Często dzieci przeżywające w domu trudne sytuacje – np. burzliwe konflikty rodziców, mają trudności z koncentracją, w czasie zajęć przeżywają to, co dzieje się w domu (i do czego będą musiały wrócić po lekcjach). Niezaopiekowane potrzeby edukacyjne dzieci – brak wsparcia w nauce, brak zainteresowania obecnością w szkole, utrudnianie bądź uniemożliwianie przygotowania się na zajęcia czy nawet uczestniczenia w nich (wynikające np. z konieczności zajęcia się młodszym rodzeństwem) – to tylko niektóre z przyczyn negatywnego wpływu na rozwój dziecka w sferze intelektualnej. Warto pamiętać, że dzieci uczą się przez modelowanie, naśladowanie – to, jakie postawy obserwują w domu jest ściśle powiązane z tym, jakie postawy prezentować będą we własnym życiu.

Pracownicy socjalni, jak i również asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Frysztaku w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Praca z rodzinami wieloprotblemowymi wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowane działania. Najbliżej rodziny znajduje się asystent rodziny, który ma za zadanie pomóc zmienić stosunek osób zmarginalizowanych do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na swoje życie. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Tabela. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny na terenie gminy Frysztak w latach 2018-2020.

Rodziny objęte wsparciem asystenta	2018	2019	2020
Liczba rodzin	11	13	11
Liczba dzieci w rodzinach	30	29	25

Źródło: GOPS we Frysztaku

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno-socjalnym,

opiekuńczo-wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie realizowany.

3. CELE, ZADANIA, ODBIORCY I OCZEKIWANE REZULTATY PROGRAMU

Głównym celem Programu jest: **Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z terenu gminy Frysztak doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.**

Cele szczegółowe Programu:

- I. Wspieranie rodzin z terenu gminy Frysztak przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze lub zagrożonych kryzysem w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.**

Zadania w ramach celu i wskaźniki realizacji:

1. diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych przez pracowników socjalnych poprzez rozpoznawanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym (wskaźnik realizacji zadania: liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną),
2. systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem, uzależnieniami, przemocą, niepełnosprawnością, niewydolnych wychowawczo przez pracowników socjalnych, dzielnicowych, pedagogów szkolnych, wychowawców klas, przedstawicieli placówek służby zdrowia i GKRPA – motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczania własnych dysfunkcji (wskaźnik realizacji zadania: liczba rodzin i dzieci objętych monitoringiem oraz procedurami),
3. konsultacje ze specjalistami (poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne) w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcyjność rodziny (wskaźnik realizacji zadania: liczba osób objętych wsparciem specjalistów),
4. organizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne (wskaźnik realizacji zadania: liczba rodzin objętych pomocą),
5. zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (wskaźnik realizacji zadania: liczba rodzin, którym przydzielono asystenta, liczba rodzin współpracujących z asystentem),

II. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.

Zadania w ramach celu i wskaźniki realizacji:

1. zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, w tym objęcie dożywianiem dzieci w szkołach (wskaźnik realizacji zadania: liczba i formy pomocy, liczba rodzin objętych pomocą),
2. udzielanie pomocy dla uczniów w formie stypendiów, zasiłków szkolnych i innych świadczeń (wskaźnik realizacji zadania: liczba rodzin i dzieci objętych pomocą),
3. organizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (wskaźnik realizacji zadania: liczba dzieci korzystających z kolonii z programem profilaktycznym),
4. zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (wskaźnik realizacji zadania: liczba dzieci znajdujących się w poszczególnych placówkach, wysokość środków przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej).

III. Rozwój usług i form wsparcia dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Zadania w ramach celu i wskaźniki realizacji:

1. prowadzenie spotkań o charakterze samopomocowym i edukacyjnym (tj. grupy wsparcia) oraz organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców (wskaźnik realizacji zadania: liczba grup wsparcia, liczba zorganizowanych warsztatów wychowawczych),
2. ustanowienie na terenie gminy rodzin wspierających (wskaźnik realizacji zadania: liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej),
3. interdyscyplinarna współpraca pomiędzy lokalnymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci, tj. ośrodek pomocy społecznej, szkoły, policja, placówki służby zdrowia, kuratorzy sądowi, PCPR, w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych (wskaźnik realizacji zadania: liczba nawiązanych kontaktów w ramach współpracy, liczba posiedzeń grup roboczych),

4. doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie (liczba szkoleń, liczba przedstawicieli instytucji, podmiotów biorących udział w szkoleniach).

Odbiorcy Programu:

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 skierowany jest przede wszystkim do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, lecz również do przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Oczekiwane rezultaty Programu:

Spodziewanymi rezultatami realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 są:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich,
2. Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy w rodzinie, rodzin z uzależnieniami,
3. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych,
4. Rozwijanie współpracy instytucji, podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

4. REALIZATORZY PROGRAMU – ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Program będzie realizowany przez współpracę instytucji z terenu gminy Frysztak działających w zakresie wspierania rodziny oraz instytucji pełniących funkcje wspierające:

- 1) **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Frysztaku** – monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc, praca socjalna ukierunkowana na wzmocnienie lub odzyskanie przez rodzinę zdolności do prawidłowego pełnienia ról społecznych, objęcie dożywianiem dzieci potrzebujących pomocy, zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym pomocy, zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie

zastępczej, przydzielenie rodzinom asystenta rodziny, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.

- 2) **Urząd Gminy we Fryszaku** – wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny,
- 3) **Zespół Obsługi Ekonomiczno-Administracyjnej Szkół we Fryszaku** – organizowanie i realizacja pomocy dla uczniów (stypendia, zasiłki szkolne) z terenu gminy Fryszak,
- 4) **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Fryszaku** – zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego (wsparcie terapeutyczne i psychologiczne dla członków rodzin), finansowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocą w rodzinie, wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych), podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty,
- 5) **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie we Fryszaku** – integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty,
- 6) **Posterunek Policji we Fryszaku** – zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Fryszak, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty, przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród młodzieży,
- 7) **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie** – udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem, zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty, prowadzenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,

- 8) **Sąd Rejonowy w Strzyżowie – kuratorzy sądowi** – wykonywanie działań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z realizowaniem orzeczeń sądowych, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty,
- 9) **Placówki oświatowe z terenu gminy Frysztak** – realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty,
- 10) **Placówki ochrony zdrowia z terenu gminy Frysztak** – opieka i profilaktyka zdrowotna, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty,
- 11) **Organizacje pozarządowe** i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie – podejmowanie działań profilaktycznych oraz nastawionych na edukację i uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy wewnątrzrodzinne,
- 12) **Parafie z terenu gminy Frysztak** – działania profilaktyczne, edukacyjne i wychowawcze ukierunkowane na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z terenu gminy Frysztak. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny.

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 odbywać się będzie w ramach środków własnych Gminy Frysztak, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

6. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę

zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych.

Dla skutecznej realizacji założonych w Programie działań wymagana jest stała współpraca pomiędzy podmiotami działającymi na terenie gminy Frysztak w zakresie wspierania rodziny. Realizatorzy zadań, wskazani w niniejszym Programie, zobowiązani są do przekazywania informacji i danych, niezbędnych do opracowania rocznych sprawozdań z realizacji Programu, Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej we Frysztaku, jako instytucji koordynującej realizację Programu i odpowiedzialnej za przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu. Zgodnie z treścią art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Frysztak składa Radzie Gminy Frysztak roczne sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m. in. opracowuje 3-letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych. Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną. Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.